

FOAIE

pentru

MINTE, ANIMA ŞI LITERATURĂ.

Nro. 5.

Duminică 29. Ianuarie.

1839.

Б А Д Ъ Д.

Ține nă șie, kăm la tînzrî șî tî-
nerē la așzîrē nămelășî Băl, toate vînelē
se elektrîzîțz? Dămălor kă așest kă-
vînt așd șî răsînztoarele Înstŕumentē
kă melodîosă lor glas dîn deșetîle șnșî
Ștrășe, Laner, Mores, Benșel, eșîte. —
Deșî se vedem țîne aș șkos petrekaniā a-
șeasta de noapte, an karē pîzîndăse mă-
șăra, kă așevrat nămaî kăkșrîe șî plă-
șere așșe ankinștorîlor eșî; iarș tre-
kînd arșpăta mășărz, prekșm o așrēre!
prē de mălate orî eș antămpăz, pre çeî
maî mălășî Tînerî de nă aștăzșî, măne anșz
totșș anăînte de vrēme lî pșne eșe pî-
mănt. — Anșepștșla Bălășlășî ește kă o
năgrș çîașz akoperîr; anșz an tîmpșrîle
șele maî bekî eșăș așșnzrî, șî șokșrî, çî
așestē nă se çînēș noapte, nîçî se nă-
măș Băl. — Eș zîșe kămkz nămelē Băl,
șî kă dănșă legat șokșla șarștrașe deșla
șn obîçaiș, ka fēteșe șele marî, șăș kăm
le zîçîm de mșrîtat, eș se așșne antrșn
lor șotșrșt, a 2-a șăș a 3-ea zî de Pașșî,
șî akolo așșçēș pentrș çele de kărșnd
mșrîgate o doptz, (Șîlz,) șmpăștș dînaș-

șntŕș kă lănz șî kă pēne, iarș dîna-
șarș anșrșkatz kă mștatz, așasta Șîlz
eș kîamz nămășșe Băl, șî de aîçî e nămelē
Bălășlășî, fîînd kă nevēșteșe, kășor se fș-
șe așeș çînște, eșăș anđatorate eșpe
eșmî de řekșnoșînuș a angrîșî de mș-
zîkz, șî așă șăkaș kă toçîî pînz an
aaltz zî. — Fîe așasta kăm va fî, așeș
ește așevrat kă an vēkșla al 16-lē a-
șem anșîînușrî de Bălășrî an Îtaliā; kăș-
tē fșrșnoșțēkz pe vrēmtē K r a i ș l a ș î
F r a n ç î. șăș an an. 1515 — 1547
fșçē Bălășrî. An Trîdent anșz aș fōșt
Bălăș la anșla 1562 kănoșkșt. Iarș Bă-
lășrî ștrșlășçîte kăm le zîçem akșma,
nămaî așpș vrēmtē lăș Așdviș al 14-lē
Kraîășlășî Fșanșîî șăș deșla anșla 1644
eșnt kănoșkște. — Așlarē Bălășlășî de
Mășkz o șkrîem Katarîneî Medîçîe, karē
an an. 1533 kă Kraîăș Fșanșîî Ťeînrîș
al 2-lē șăș kăçștorîr, șî la an. 1589
aș mșrîr. — An vrēmtē lăș Ťeînrîș al 8-lē
Kraîășlășî Anșlîî șăș deșla an. 1510—1546
eșăș la kășrteș vînglezēkz Bălășrîle de Mă-
șkz an çeș maî mare modz. — Çeș dîn tășș
Ĥoreograf șăș arșîșt a pșne pașșrîle
șokșlășî an note, se zîșe a fî fōșt șm
Danș-Meșșer Fșanșez anșme Toamș Ar

ЕВ. КАРЕ АЧАСТА МЗИЕСТРИЕ АН АН. 1588 АЗ
ФЪИВТО ПЪБАІКЪ.

ТИМЪРИАВ ОМЪНЕЩІ:

ИНИМА ОМЪЛАТИ АРЕ АСЪМЕНЪ КЪ НАТЪРА
АГА ПРИМЪВАРЪ, ВАРЪ, ТОАМЪНЪ ШІ ІАРНЪ.
— ЫШОР ШІ БОІОС, КА ШІ ЧОКЪРАІА КЪН-
ТЪРЪЦЪ АН НОРІ, СЕ РЪДІКЪ ИНИМА ЖЪНЕ-
АТИ ПРЕСТЕ ТЪМНИТЕЛЕ СІМЦІРІ ОМЪНЕЩІ. ПЪ-
МЪНТЪЛА АІ ЕСТЕ АНЪКЪ О ГРЪДІНЪ ФЪМОАСЪ,
АН КАРЪ ДЪНСЪЛА АНЪКЪТРО КАЪТЪ ГЪСЪЦЕ
ВЪТЕ ЫН ЛОК НОРОКЪЛАТИ АТИ АНЪКРЕДІНЦАТ,
ПРЕ КАРЕ СЕ АНААЦЪ, НЕКЪНОСКЪНД КЪ АР
ПЪТЪ КЪДЪТИ! — ЖЪНИА ЕСТЕ ВЪРСТА ПРИЕТИ-
НИЕІ, ШІ А ІЪВІРЕІ. ИНИМОС КАЪТЪ ЖЪНЕЛЕ
ЛА АНЪІНТЪРИЛЕ СТРЕІНЕ, ШІ КЪ О ОАРЪВЪ
ІЪВІРЕ ТРЪЧЕ КЪ ВЕАЪРЪ НЕАЖЪНЦЕРИЛЕ ЛОР.
— ВА АНЪКЪ НЪ КЪНОАЩЕ МОРАЛІЧЕСЪЛА СЪ-
АІМАН, КАРЕ ЕСТЕ ТРАС ПРЕСТЕ МАСКА ФЪ-
ЦЪРНИЦЕІ! — ФАВЪЛА ДЕСПРЕ АЪП АН ПІЕАЪ
МІЕАЪЛАТИ НЪ О АНЦЕЛЪЦЕ. — АНФОКАТ ДЕ
ІЪВІРЕ СЕ АСЪЖРЛЕ АН БРАЦЕЛЕ АЪМЕІ! АЧА-
СТА АА ПРИМЕЩЕ АН РЕЧЕЛЕ СЪЪ СЪН ШІ ДЕ
ЛОК АНЧЕІ А СЪ ВЕШЪТЕЖІ ФЛОРИЛЕ ФАНТА-
ЗИЕІ АТИ. ІДЕААЪ АТИ СЕ ФАЧЕ ІДОЛ, ШІ АЪЧЕА-
ФЪРЪЛА АТИ ЧЕА ФЪАЦЪРЪТРОІЪ СЕ ФАЧЕ АЪМІНЪ
РЪТЪЧІТОАРЕ, ШІ СЕ СЪЖЪЦЕ АН ВЪАЦІ ТІ-
НОАСЕ. — ВІСЪЛА АЧЕЛТА ЕСТЕ КОПІАЪРЕСК, АНЪСЪ
ФОАРТЕ ФЪМОС ШІ АЪМНЕЗИЕСЪ, СЪРІГЪ ЕА
ТРЕЪЖЪНДЪСЕ. — ПОАТЕ КЪ МАІ ШІ РЪМЪНЕ
ВРЕО ФЛОРИЧІКЪ ДІН ЖЪНЪСЪКА СА ФАНТАЗИЕ,
АНЪСЪ АКУМА О КРЪЦЪ КЪ О СІМЦІРЕ ФРІКОАСЪ,
КА ШІ ПРЕ О ПЛАНЪТЪ ДІН КАСЪ. — АЪПЪ ЧЕ
ФЕРВІНЦЪЛА АПРІНЦЕІ САЛЕ ИНИМІ АН АНГІЕ-
ЦОАСА БАІЕ А ЧЕРЪКЪРІІ СЕ СЪЖЪЦЕ, ЕА СЕ
ТРАЦЕ СЪРМАНЪЛА КЪ ТОТЪЛА АН СІНЕ. —
АЪЪМА ПЕРСОАНА СА НЪ О МАІ СОКОТЪЩЕ

КА О ПАРТЕ ДІН АЪМЕСЪЛА КОНЧЕРТ, ЧІ КА
ЪН ПЪНІКЪ ЧЕНТРАЛ А АЪМЕІ АЧЕСТИІ МАРІ.—
КЪ ДЕНЕВІРЪ ЧЕРЪКЪРІІ СЪНЦЕЛАТИ АТИ, І СЕ
ФАЧЕ ШІ ИНИМА ТОТ МАІ РЪЧЕ, ПЪНЪ ЧЕ АН-
ТРЪ КЪ ТОТЪЛА АНЪАЪНТЪРЪЛА ІЕРНЕІ, ШІ АТЪНЪА
СЕ АМБРАКЪ КЪ ВЛАНА ВГОІСМЪЛАТИ, КАРЪ
ЕСТЕ ОБІЩЪСЪКА СЪФЛЕТЪЛАТИ АНЪВЪСЪКЪТЪРЪ.
„ВГОІСМЪЛА КРЪЩЕ КЪ АНИІ. „СЪТЪ
СКРІС АН КАРЪТЪ КЪНОЩІНЦЕІ ОМЪНЕЩІ. —

Др. В.

Р Ъ Г А Р В

ВЪТРЪ ЛІТВРАТОРИІ РОМЪНЪЦІ!

НЕСЪСЪЗ ВЪКЪРІЕ ТРЪВЕЪ СЪ КЪПРІНДЪ
ПІЕПЪРІЛЕ АРЕЦІЛОР ФІІ РОМАНИ, КЪНД ВЪА
АНАІНТАРЪ ШІ АНФЛОРИРЪ ЛІМЕІ А АЪАЧЕ-
АТИ СЪЪ НЪМ, АНТЪРЪ АТЪГ МАІ МЪАТ, АН-
КЪТ НАІНТЕ ДЕ ВРЕО КЪЦІВА АНІ СЪТЪТЪМ
АН ТРЪПЪГА ДЕ ЖОС А КЪАТЪРІІ ШІ ЧІВІЛІ-
ЗАЦІІ. АША АНФОКАТЪ СІМЦІРЕ ШІ НЕПЪ-
ТІНЧОАСА МЪ ИНИМЪ АЪ СІМЦІТ, ВЪЪЖЪНД КЪ
ДІН ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ СЕ СКОЛ РОМЪНІІ КА ДІН
СОМЪНЪ ПЪРДЕРІІ ДЕЩЕНТАЦІІ, ШІ ЫНЪ КАЪТЪ
СЪ АНТЪРЪКЪ КЪ АЪКРЪРІЛЕ МІНЦІІ САЛЕ, БО-
ІНД АДЕВЪРАТ ФОЛОС АЪЪЧЕ ПЕ СЪНТЪЛА АА-
ТАРІЪ А АЪАЧЕЛАТИ СЪЪ НЪМ РОМЪН. ЧІ АН-
КЪТ МАМ АНЪВЪКЪРАТ ДЕСПРЕ ЕНЕРВІА ФРАЦІЛОР
МІІ НАЦИОНАЛІСТІ, КАРЪ ПРИН ОРГАНЪ ФОІІ
ЛІТЕРАРЕ ОР АРЪТАТО, АНТЪРЪ АТЪГ МАМ ТЪР-
ЕЪРАТ, ВЪЪЖЪНД АНФРЪМЕЦАРЪ ФІРЪСЪКЪ А
ЛІМЕІ НОАСТРЕ ПРИН КЪВІНТЕ СТРЕІНЕ, МА
АЛЕС СЪАЪВЕНЕЩІ ВЪТЪМАТЪ. РОМЪНІІ НОСТРІІ
ДІН РОМЪНІА ДІН МОЛДОВА ШІ ДЕ ААТЕ ПЪРЦІ,
АНДЕПЪРТАЦІІ ФІІНД ДЕ НЪМЪРІ СЪАЪВЕНЕЩІ,
НЪ СЪІЪ, ЧЕ ВЪТЪМАРЕ НЕ ААЪЪ НОАЪ, КА-
РІІ СЪНТЕМ АМПРЕЖЪРАЦІІ КЪ СЪРВЕІІ, ПРИН
НЕЧЕРНІРЪ КЪВІНТЕЛОР СТРЕІНЕ. АЧЕСТЪ АІ

не зрмз дін адіне четеск фоіле ноастре націонале, нѣмаї ка сзшї батз жок де літературе ноастрз. — Ох че невѣніе! Еї нѣ вѣд, кз маї тот кѣвѣнтѣл стрейн каріа авем ан лімба ноастрз, ал пѣтем прін алт радїкал шї кіар ромзнеск ал ансемна. Чї тоатз дефзїмарѣ ачѣста зрмѣзз дін невзгарѣ де сѣмз а знор Скрїіторї Ромжнї, кзрора нѣ лі де тот кѣноскѣтз лімба сазвенѣскз, фзрз акзріа аджнкз шї рздзчїналз кѣнощїінуцз, нѣ пѣтем кіар ромжнѣще а скріа. Дїнтрз тоате, маї таремз мїр де аша оаменї, карїї мзкар кз сжнт дін прежѣрѣ нострѣ (Бзнат), пелжнѣз тоатз аналтз анвзцѣтѣра са прїн нелѣаре де сѣма ан контра кѣрзценїї лімбїї Ромжнѣщїї фозрте таремз пзкзтѣеск, шї неспѣсз плѣще адѣк лімбїї ноастре. Сѣс нѣмїта дефзїмаремз ашї іа анчепѣтѣ сѣз дела пѣмеле нострѣ націонал, нескрїїндѣл кѣм се каде дѣпз фіре, чї скїмосїт: Рѣмжн; бїне анкз кз де тот нор анде-стѣлат воїнца Сжрїілор, карїї прїн неще Дїсертзцїї амзїїтоаре не нѣмеск Рѣмжнї; аша є дѣнкз нѣ лѣзм ан самз рздзчїна кѣвѣнтѣлѣшї: Роман.

Ка сз пот ма нѣмаї ан чеба фолосі дѣлчелѣшї мѣз нѣм Ромжнеск, нам антзрзїат, шї пзнз ла ашезарѣ знѣшї ворбарїѣ де кѣвїнте стрейне комплет, челе маї антревѣнцате кѣвїнте стрейне аїчї а ле ансемна, шї прїн алте кіар рздзчїнале, де кѣмба ної пзкзтѣшї, кѣвїнте Ромжнѣщїї а ле ансемна. Кѣ оказїа ачѣста ної пѣтѣ зрма воїнциї знора анфлзкзтрацїї Славѣнї, карїї зїкжнд кз лімба сазвенѣнз (дін Індіа рзсзрїтѣлѣшї мошѣнз) ар фі чѣ маї вѣке не лѣме, тоате попареле лѣмїї ле дѣдѣк дін нѣмѣ сазвенеск. Данковскї Професорѣ лімбїї гречѣшї ан Академіа дін Пожѣн ан

Ѣнгарїа, анторкжнд версѣрїле лѣшї Омер Іаїаде дін кѣвѣнт ан кѣвѣнт пе лімба бѣхемїчѣскз, арагз кз Фенїчїї шї Гречїї ар фі пѣрчес дін нѣмѣ сазвенеск, антревѣїнуцжнд кѣ ачѣстз оказїе шї кѣвїнтеле лѣшї Плато, кареле воїнд арзта кѣмкз лімба гречѣскз ананте де че сар фі кѣлатївїт, антрѣ недеплїнїрѣ са асзмзна кѣ лімба алтора попареле барбаремз, аѣ зїс: лімба вѣке гречѣскз дін анчепѣт антрѣ нїмїк се дѣскїлінѣ де лімба барбарїлор. Ачї ам пѣтѣ антреба пе нѣмїтѣл Професор, карѣ аѣ фост лімба ачѣл — а барбарїлор, дѣпз че гречїї тоате попареле стрейне ле нѣмѣ барбаремз? аѣ доарз нѣмаї Славѣнїї ерѣв атѣнчї ан лѣме? — Дас сз фантазїрѣїа-скз сзракѣ кѣт лї плаче, асѣменѣ кѣ алцїї Славѣнїї карїї четатѣ Тїрѣс о дѣдѣк дела тїр, локѣ тжргѣлѣшї, пе сїдон дела зѣдан (тзрїе, vâg, Burg) мѣнтеле Лїбан дела лїбатї, фїїнд кз аколо мѣлате пзрѣсе се скѣр анжос, шї Мезопотамїа дела сазвмежѣв потокамї (антро долз рѣрїї;) бїне анкз кз нѣ зїк кз ар фі ворбїт дѣмнезѣш кѣ Адам ан лімба сазвенѣскз, пре-кѣм зїче Професорѣ Horváth дін Пѣца, кз Адам ар фі фост Ѣнгѣр. —

Дрент ачѣл єш аїчї вої сз ансемнѣз нѣмаї ачѣле кѣвїнте, каре ансѣш фірѣ сзнхтоасз мѣ анвацз а фі стрейне. Аша кѣвѣнтѣ сфїнцїт є славенїт, дін сжнт, sanctus, формат сфїнцїт; окзрмѣїрѣ є кѣвѣнт сазвенеск, шї ансемнѣзз: андрентаре; прїауен сазв. Амїк, воїторїѣ; часѣ, оара; гжндѣ є ворез знгѣрѣскз, бїне дела gondolat, кѣцетѣ, мїндѣїрѣ; фірмамент є зн кѣвѣнт лѣтїнеск, кареле де дѣмлат анкз саз ансемнат прїн: тзрїе; хотзрѣрѣ є кѣвѣнт знгѣр. határ, határozzai, шї ансемнѣзз:

Антзрре; алкзтзірѣ знгзр. alkoṭni; Компнерѣ; сзвзршірѣ, сзвзршіт, дѣсзвзршіт дела сзв. совершен, дѣпінші нз imperfect, іар сзвзршітз: Капзт; а сзді є атят, кят а пажнта; Ззрі дела сзв. Зрзсті: а ока; Андрззні дела сзв. дерзнѣті, а кѣтеза. Ыніверззм, Ынзкспрінзімѣ саѣ Тотімѣ, макар кз А. С. Еіблїе се афлз сзлзшадїнцз дела знг. szálás, domicilium саѣ дела сзв. сілазіті, а дѣскзлека абстеїген; прежм шї а скокорж, а погорж дела сзв. с' горе (де пе мѣнте) а дѣсї (нз дѣсї) кѣвѣнтѣл fixum се поате зіче ромзн. фіпт, зікжндѣсз: і саѣ анфіпт ан коапсз сѣцата. Токмашї, ансѣші; токма дела сзв. токмо, акѣрат. — Гріжа дела сзв. грїзті, грїженїе, роадгрѣ кѣцетѣлї, саѣ кѣ о борвз: роаза. Слзвїрѣ, слзвїчѣнѣ дела слабостз се поате спѣне непѣтїнцз; мзіданѣл, кзрарѣ; вѣѣме, тімп; ржвна, осжрдїа: енерѣїа, анвзпѣрѣ. Анѣлзѣлз дела сзв. водїті прежм шї нзвала дела навалїті: асѣпрѣлз; а ловї: а вї. Ан лок де ранѣ дела сзв. ранѣнз: плѣѣе; храна, сжре. ранїті: нзтрїмѣ. Потоп, анзндарѣ; прзпастїа дела сзв. пропадачі (Abgrund) пѣрдере, перїчѣне. Гравїтація, грѣстїнцз; грзмада дела сзв. громїлатї: а кѣлмі, кѣламїа. Довада пѣрѣѣде дела сзв. доводз шї ансемнѣзз дѣверїнцз саѣ арзтаре; імаѣїнація, антїнѣре; неєспрїмат, неспѣс. Ан лок де кѣ сжлз аѣ лѣат: кѣ пѣтѣре аѣ лѣат; сіліт, анвїнс; нз дѣж дѣ, сперація; а анподовї, а кїті дела сзв. подобїті, кошті: а анфрѣмсеца. фадн саѣ фїн се поатѣ спѣне сѣвтіа, сѣвціа. Глава, мзрїре;

прослзвїрѣ, прѣмзрїре; православноїк, дрепт кредїнчос. База трѣпѣлї, рзззма трѣпѣлї; єдѣкація, крѣѣерѣ; копїл, прѣнк. Прост; комжн; обшѣ, комжнїтатѣ; сенчер прїетешѣг, дѣвзратз амїчіїе; пронѣнчіа, респѣндерѣ; фѣлїѣ, пласз; неаргоментат, недѣверїт; дѣстоїнік дела сзв. достѣїнз, саѣ вѣднік дела сзв. вѣданѣ, кѣвїнчос, мѣрнік. Темелїе, фѣндамент, Мілостїв дела сзв. мїлостїв, андѣрзторїѣ; а грѣші дела грѣѣх, грѣшіті, а пзкѣтѣї фала дела сзв. хвала, лѣда; смїренїе, пѣчѣре; а мѣнка дела сзв. сзмѣкомз, кѣ вреѣ; мѣнчїндѣсз, ангрѣнжндѣсз; чїнстѣ дела сзв. чѣств, онор; мѣлком дела сзв. молчіті, тѣкѣт. Зѣграв, піктор; глас, тон; одїніорѣ дела сзв. єдїнор, дѣодатз; жїганїе, вїецѣїтѣдере; ампротївз, анконтрз, одїхнѣѣе дела сзв. отлѣхнѣті рѣсѣфлз; а слѣжї дела сзв. слѣжїті, а шервї. Ан лок де individuum се поате спѣне: інсѣ, дела decem individua erant, зѣче інші єраѣ.

Дѣкѣ вѣрѣ ромзнѣл дрепт ромзнѣѣе а скрїа де вѣнз сама, прежм мѣлці анвзцачї ромзнї ор кѣноскѣт, спре маре фолос лї ва фї прежм лїмба Італїанѣ аша шї чѣ фржнчѣскѣ, чї ла ачѣсте долѣ нѣмаї атѣнчї трѣѣе сзшї кѣте скзпарѣ, кжнд ан чѣ рздзчїналз лзтїнѣскѣ нѣ поате афла рздзчїна кѣвѣнтѣлї, маї алес фїнд кз а Фржнчѣскѣ дѣпз чѣ Італїанѣ шї ромзнѣскѣ дрепт кѣрзценїа моцѣнз сѣтз.

Нѣ мз пот дѣтѣл мїра де знїї скрїторї дї нострїї, де зндѣ афлз шї скорнѣск атятѣ кѣвїнтѣ слзвѣншї, ка прїѣѣѣе фѣгачї, полковнїк, колонел. — Чѣлї чѣ чѣркѣ ашї амѣлці шї авѣці лїм-

БА СА ДЕ МЪАТЕ ОРІ ШІ 8Н КЪВЖНТ АСКЪНС ШІ НЕДЕПЛІНІТ ЛІ ПОАТЕ МАРЕ ФОЛОС АДЪЧЕ, ПРЕКЪМ ФАК ШІ 8НГЪРІІ, КАРІІ КАЪТЪ НЪМАІ О РЪДЪЧІНЪ БЪНЪ, АПОІ ДЕ МІРАРЕ КЪМ ФАЪРЕСК АЛТЕ КЪВІНТЕ НОВАЕ. АША ШІ НОІ ДІН ФАІМЪ, ВЪСТЕ, ДЕ ЧЕ НАМ ПЪТЪ СПЪНЕ БЪНАФЪІМА РЕ АН ЛОК ДЕ СЛАВЕНІЗІРЪІТЪА КЪВЖНТ: БЪНА ВЕСТІРЕ, АН ЛОК ДЕ ПОВЪСТЕ ПЕФЪІМА РЕ. АШІЖДЕРЪ (ас si idem) АФЛАНА КЪ КЪВЖНТЪ РЖНД ВІНЕ ДЕЛА СЛЪВ. РІАДЪ ІАР НЪ ДЕЛА 8НГ. РЕНД, (ФІІНА КЪІ ФЪРАТ), САЪ ШІ РЪ ДЕЛА 8НГЪР. СЪР, САЪ АНЪКЪ ШІ МАІ БІНЕ ДЕЛА УЕРМАНЕСКЪА ВЪВЖНТ *Schur*, ДЕ ЧЕ НАМ ПЪТЪ СПЪНЕ: 8РЪЪ, ФІІНА КЪ ДЕ МЪАТЕ ОРІ АЪІМ МЪЕРІЛЕ НОАСТРЕ А ЗІЧЕ: АМ 8РЪІТ ГОРЪТЪ, АДЕНЪ ЛАЪ ПЪС ЛА РЖНД, КЪ 8РЪІРЪ ВІНЕ КА ШІ *ordior, orsus sum* ДЕЛА *Ordo, in ordinem redigere* Ш. А.

ЧЕ СЕ АТІНУЕ ІАРЪШ ЦЪСЪТЪРА ЗІЧЕРІЛОР, НІЧІ ОДАТЪ СЪ ФІЕ ОМЪ АША СЪМЕЦ А ЗІЧЕ, ПРЕКЪМ АМ ПЪТЪТ АНЦЪАЪЧЕ ДЕЛА М. С. АН Нр. 20. А ФОІІ ЛІТЕРАРЕ, КЪМ КЪ АЛЪІ ДІАЛЕКТ Е АЧЕА МАІ ДЪАЧЕ, ІАТЪ КЪА ВЪЪРЪМ ДІН ДЕ ЛАЪДЪ КЪВІІНОАСЪ 8МОРІЕТИКА КОМПЪМЕРЕ А ДОМНЪАЪІ І. В. АН Нр. 26. А ФОІІ ЛІТЕРАРЕ, ДОАРЪ МАІ СТІКАТ НІЧІ НЪ ПОАТЕ ФІ; АША ОМ ТРЪВЕ СЪ КЪНОАСКЪ ТОАТЕ ДІАЛЕКТЪРІЛЕ, АПОІ СЪ ПОАТЪ ЧЕВА КЪ ФЪНДАМЕНТ АНТЪРІ. БІНЪ ДОМНІА АЪІ АН БЪНАТ ЛА КОМЛОШ, ШІ АСЪАТЕ КЪТ ДЕ КЪРАТ ВОРБЕСК ЛОКЪІТОРІІ, МАКАР ДЕ СЖНТЕМ ПРЕЪРАЦІ КЪ СЪРЪІМЪ. КЪРЪЦЕНІА АЧЪСТА ПЪРЪЪДЕ ДІН АМЕСТЕКАРЪ МІЗНТЪНІЛОР КЪ РЪШІНЪРАНІІ, КАРІІ СОР ДЕСЪАЛЕКАТ АІЧІ ЛА АНЪ 1759. ДІНТЪРЪ ТОАТЕ ДІАЛЕКТЪРІЛЕ ЧЕА МАІ ДЪАЧЕ Е АЧЕАА, КАРЕЛЕ СЕ АФЛЪ АН КЪРЦІЛЕ ВІСЕРІЧЕЦІІ, 8НДЕ НІЧІ ОДАТЪ НЪ СЕ АФЛЪ АН ЛОК ДЕ АЪ ЗІС, СЪ ФІЕ А ЗІС, ЧІ ПАГЪВЪ (АЪРЪРЕ? ПЪР-

ДЕРЕ?) КЪІ ФОАЪТЕ АНКЪРКАТ КЪ КЪВІНТЕ СЛЪВЕНЕЦІІ. АНЪМ ЧЕ СЪ ФАЧЕМ, ДЪКЪ АША СОР ПРІЧЕПЪТ СТЪЗМОШІІ НОСТРІІ, А ЛЪА АН ЛОК ДЕ КІАР РОМЪНЕЦІІ, КЪВІНТЕ СЛЪВЕНЕЦІІ. ОХ! АН ЧЕ ОР АФЛАТ ЕІ ДЪАЧА ЦА. ЧІ ЕЪ НЪ ФЪРЪ ТОАТЪ ДРЕПТАТЪ, АЪНЪ НЕПЪТІНОАСА ПРІЧЪПЕРЪ МЪ, ЖЪДЕК, КЪ АЧЕА, КАРІІ ОР АНГОРС КЪРЦІЛЕ ВІСЕРІЧЕЦІІ, НОР ПЪТЪТ СЪ ФІЕ КІАР ШІ АДЕВЪРАЦІ РОМЪНІ, ДЕНДАТЪ ЧЕ НІО ФЪКЪТ НОАЪ АША МАРЕ ВЪТЪМАРЕ, КА КЪНД НАМ ПЪТЪ АЧЪ НОІ КЪВІНТЕЛЕ НОАСТРЕ; АЪ ДОАРЪ НЪМАІ ПРІН ПОЛІТИКА РЕЛІЦІОАСЪ АНЧІНТАЦІ ОР ВЪРЪТ ДЕ ТОТЪА СЪ НЕ СЛЪВЕНЕЪКЪКЪ? —!

АМАЦІЛОР ФРАЦІ РОМЪНІ! ПЪНЕЦІ МЪНЕЛЕ ЛА ІНІМІЛЕ ВОАСТРЕ ШІ АНТРЕКАЦІ: ОАРЕ НАМ ЕЪ ДРЕПТЪ А ВЪ РЪГА, СЪ АНПЪДАЦІ ДІН ДЪАЧЕ ЛІМБА НАЦІОНАЛЪ КЪВІНТЕЛЕ СТРЕІНЕ, МАІ АЛЕС АЧЪЛЕ СЛЪВЕНЕЦІІ? АЪ ДОАРЪ СЪ ПЪРДЕМ КЪ ДЕ ТОТЪА МЪАТ ПРЕЦІТЪА АЧЕАА ДРЕПТ, А НЕ АЪДА, КЪМ КЪ ПРЕКЪМ ПОПОРЪ АША ШІ ЛІМБА НОАСТРЪ АР ФІ ФІІКА ЛІМБІІ РОМАНЕ ВЪТЪРЖНЕ? — НЪ НЪ, СЪ НЕ АНЦЪАЪЧЕМ ЛА ОЛААЧЪ, АПОІ ВА АНФЛОРІ АН СКЪРІТ ЛІМБА НОАСТРЪ. ДРЕПТ АЧЪА ДЕ 8Н БОРЪАРЪ 8НІВЕРСАЛ, АН КАРЕЛЕ СЪ СЕ КЪПРІНДЪ КЪВІНТЕЛЕ СТРЕІНЕ ЛА НОІ АНТРЕВЪІНЦАТЕ, ПРЕКЪМ: СЛЪВЕНЕЦІІ, 8НГЪРЕЦІІ, НЕМЦЕЦІІ, ГРЕЦЕЦІІ, ТЪРЧЕЦІІ, НІЧІ СЪ НЪ ВІСЪМ, КЪ НЪР ФІ ОПРЕ СКЪДЪРЪ НОАСТРЪ. ЧІ ДЪКЪ ВОМ КОМПЪНЕ ВРЕЪН ВОРЪАРЪ, СЪ АНСЪАМЪМ НЪМАІ АЧЪЛЕ КЪВІНТЕ, КАРЕ ДЕ АЪНЪ РЪДЪЧІНЪ СЖНТ РОМЪНЕЦІІ, ШІ ДЪКЪ 8НЕЛЕ НАВЕМ, АПОІ ДЕ ЧЕ НАМ ПЪТЪ НОВАЕ ФЪРЪІ? —

КЪ ОКАЪІА ДЕСКАТЕРІІ АЧІСТІА СОКОТЕСК КЪ НЪ ВА ФІ ЧІМЪ ПЕДАЪТ, АМ АНЕМНА ШІ ЕЪ КЪЦЕТЪ МЕЪ ДЕСЪРЕ ОРТОГРАФІА НОАСТРЪ. — ДЕНДАТЪ ЧЕ О МЪАЦІМЕ МАРЕ ДЕ РОМЪНІ Е АПЛЕКАТЪ А АМЕРЪЦОША ЛІТЕРІЛЕ

СТРЪМОШЕШІ, фіе, чі пѣнз атѣнчї де че стрїкомъм ної ортографїа де акѣм, а чѣ чїрїлічѣскїз? Мї фрїкз кз дїн ної лнсѣшї ва єшї перїрѣ ноастрѣ. — Анкѣт се атїнѣ Ортографїа Дїтїно - ромжнѣскїз, прѣкѣм о нѣмѣше Домнѣа П. ан Нр. 21. а Фоїї літераре, дела тоатѣ ініма трѣвѣє єз кѣносѣ, кз ачѣа маї адеврѣат аратѣ рѣдѣчїна кѣвїнтелор ноастрї; чї фїїна вом алтора а о маї ѣшѣра, прѣкѣм дїн мѣлцї ам анцѣлес, амплїнѣскїз пофта анѣзѣа тѣлѣшї Домн П., нѣмаї шѣргѣзѣ Ъ шї Ж де акѣло, шї ан локѣ лѣшї Ъ пѣнзѣз о літерѣ маї пѣжѣтѣ ла вѣдѣре, прѣкѣм є Ү (кам ка Үжїца), іар' де ва ансїмнѣа не Ж, пѣнзѣз доаз пѣжкѣтѣрї дѣкѣсѣра не є Ү. — Ан лок де А маї тогдѣлѣна се подѣте пѣне Ін, фїїна кз маї алес дїн ачѣста тон є компѣс, афар де ѣне скоцїрї, прѣкѣм лѣѣ атїнс Домнѣ редактор ан Нр. 8. а Фоїї літераре; сѣл дѣкѣз нѣ ва пѣжѣтѣ кѣтѣа аша, апої пѣнз не Н кѣ ѣн сѣмн нїнѣте Ү шї ва фї кїне. — Ачѣста є сїмѣцїрѣ шї пофта амѣцїлор Фрацї Ромжнї, шї дѣкѣз ном ѣмѣла делѣнѣ рѣтѣчїна, чї нїом анцѣлѣѣе, прѣкѣм се кѣвїне, апої мѣре мѣлцѣмїтѣ нїор фї дѣторї ѣрмѣтѣорїї нострїї.

Мѣлѣтїє дѣрѣгїч.

Дѣшї пѣвѣтрѣ літерѣтѣрѣ.

— Ан цѣрїле лѣмінѣте, кѣм є Франца шї Брїтанїа, гѣсѣрнѣрїле анѣрїжескї фодрте мѣлѣт пѣвѣтрѣ оамѣнїї літерѣцїї шї прокопѣсїцї. Де кѣрѣна сѣ оржнѣшї о комїсїє каре єз антокмѣаскїз нїше лѣцї пѣвѣтрѣ сїгѣрїсїрѣа стѣпнїнїрѣї де кѣрѣцї шї алѣе продѣкѣтѣрї. Ънѣле дїн ачѣсте ле ансїмнѣм

лїчї. 1. Аѣкторѣл (сїсводїторїѣл) ѣнѣї кѣрѣцї, аре сїнгѣр дѣрѣтѣл ан тоатѣ вїаца сѣ ашї тїпѣрї картѣа шї а сѣ фолосї дїн кѣшїг. Дѣпѣ моарѣа сѣ аре тог ачѣлаш дѣрѣт фамїліа лѣшї ан ѣрѣме де 30 анї. 2. Нїчї о картѣ драмѣтѣкѣ нѣ сѣ поатѣ продѣче не вѣрѣн театрѣс фѣрѣ воеа аѣкторѣлѣшї; шї онорѣрїѣл (о парѣе дїн венїт) аре сѣл трагѣ тог делѣна єл ансѣш, іар' дѣпѣ моарѣа сѣ, вѣдѣва сѣл фїїї лѣшї. Єжнѣ шї маї мѣлатѣ лѣцї де ачѣсте проєктѣте, сѣлѣт акѣрор скротїре, гжнѣдѣаскїз чїнѣва! кѣм нѣ лшї вор сѣчѣра літерѣцїї родѣл немѣрѣїнїнїтелор сѣле остѣнѣлї?!

П О В З І В П О Ц Ъ Л А Р Ъ.

(дїн фодѣла.)

Де н'ар фї онї шї спрѣжнѣкѣне
Ініма мѣа нѣ мїар чѣмѣе;
Дар кѣнѣ ла єле прївѣеск
Нѣ почѣѣ сѣ нѣ ле іѣвѣеск.
Ъїтѣтѣл лор чѣа фѣрѣмос
Мѣ пѣтѣрѣнѣе пѣн' ла ос.
Окїлор чѣї амфокѣцї
Вѣ зїк кз сѣлѣт фѣрмѣкѣцї;
Кз нїчї нѣ мѣ отѣрѣвѣеск,
Чї нѣмаї мѣ пѣдѣпѣеск.

Пѣсам адеєорї пѣзѣ
Окїлор сѣ нѣ ле вѣзѣ;
Да шї ачѣста хотѣр
Дѣ фост нѣма анѣздѣар.
Де мѣлатѣ орї мѣ гѣндѣеск
Ка сѣ нѣ вѣ маї жѣрѣфеск.
Воаз фѣте тїнерѣле
Дїболѣл інімїї мѣле.
Дар' нѣм' авоастрѣ прївїре
Іарѣ мѣ сколатѣ дїн фїрѣ.

Патіма дар' мз амбацз,
 Кз фзр' де вої нхі віацз;
 Саџ де есте, саї трџаітз,
 Спхе ініма пзцітз.
 Аша ші вої мџат іџіте
 Фзр' де ної сџнтеці періте.
 Мз мір тотџш фодрте таре,
 Кџм поате фі аша маре
 А фемеілор трџфіе,
 Ан атџта армоніе.
 Кџт ан вechі сџ 'мпротівеск
 Челора че де іџвеск;
 Драуї сџнтеці вої ші іар' драуї
 Тінеріалор пзтімаші,
 Каріі нџ чер' алтз плаатз,
 Фзр' драгосте 'мпрџмџтатз,
 Кџ ачелста е дџторіџ
 Тот тінџрџа іџейторіџ. *)

Fodor András,

Доктор прімаріџ а Ч. Коміт.
 Хџнедоареї.

*) Домнџ Яџкторџа ачестіі поезіі, трімісџ
 редакціі де кџрџна кџтика кџнтече
 скрїсе ан лімеџ попорџа ромџнеск дїм
 Я р д е а л — ної аї сџнтем даторі
 кџ мџатз рекџноцінцџ пентрџ ачелста.
 Дорџа ініміі ноастре маї де мџлате орї
 дескопіріт, есте, ка доар' пе днчїтџ
 сџ вор скџла кїрџаці, каріі нџ аші вор
 прецета а кџлеці одатз кџнтечелі Осї-
 нілор ші а Барџілор ромџнїші, сріцінале,
 нескїмеате, неатїнге, кџм сџ афлз ан
 тџра попорџаџї, ан мџнці, ан пџї,
 да шесџрї ші орї џнде. Сџ ведїм каре
 націе не ва днтрече кџ ачесте. Чїне нџ
 шїе, кџмкџ ан кџнтечелі, ан повестї-
 ріае, ан жоџџїае, севїейріае, церемо-
 нїіае џней націі сџ афлз маї кџ дїосе-
 віре трџейріае адїџратџаџї карактер?
 Редакторџа.

С Ъ П Ъ Р А Т Ъ А
 (dupa Vörösmarty.)

Вџнтџла заче, џндаї лінџ
 Дар' інімамї тџркџре
 Че сџ мз фак? аџ департї
 А одїхней цџрџџре!

Аџ департїі, ка зілеае
 Петреџтеї ферїсірї,
 Че нџ фџрџ тџреџрате
 Де а жџнїі 'нкіпїсірї!

Н'ам чїн' сџ'мі араге калла,
 Нџ зімџече нїчї о стеа
 Корабїімі, де пе черїџрї;
 Ва фџрџа де кџрџмџ стџ;

Де џнде фрџмоаге раџе
 Нџдеџаї ноаџ 'мі сџтрџаџчел
 Ш' а аморџаџї мїеџ џмџрџ
 Кџ свор аџаче 'мі нџаџчел.

Де прївеам спре черїџа нострџ
 Весеа еџа шї сепїн
 Ш' аїчї анчр'а џндаї фациџ
 Дїмпеде 'а ведеам деплїн.

Амџ 'нтџнекат сџ веде:
 Окїмі сџнт антџнекаці
 Трїстџї шї 'нтр'а џндаї фациџ
 Де окїмі чеї азџрџмаці.

Скоаџте о вїфор гроаснїк
 Шї сгїнџе вїаца меа,
 Кџ де атџтеа нерџрї мџлате
 Трїстџї амеа інімџ.

Скоаџте шї мз кџџџнаџ
 Ан волџџра сџлнїкџ.
 Ва мормантџмі сџ нџ'а афлс
 Фегїц'а чеа жалнїкџ.

Анздар! кз ындай лінз,
 Дар иніма мї тэрэре
 Че сз мз фак? ах департеї
 Я одіхнї цзрмэре.

Кл. І---н. М---н.

В А Р І В Т Ъ Ц І.

Эн адвокат, каре пэртаеэ эн процес
 де депэрире, фкжнд маї пе эрмз со-
 котеала келтвэллор, скрісз антре алте пшн-
 ктэрі шї ачеста:

„Іарш, пентрэ кз м'ам децептат
 ан доэ ржндэрі пе ла мїэзла ноцїї, кз
 четэна сз афлэ темейэрі лэ кжцігараеа
 прїчїнеї 1 Фл. 30 крї.
 В. 18**.

Эн кеців вестїт, ан чеасла мор-
 цїї пофті дела прїетїнэла сзэ анз сз веа;
 кзчї зїсз ел, ан чеасла чела маї депреэремз
 сз квеїне сз не ампэвкм кэ врзшмашїї
 ноцрїї. (Вл нэ беэсз анз нїчї одїніарэз.)

Эн Француз тїнэр, каре нэ ціеа ан-
 кз бїне ромжнеце, пржнзї ла эн боерїэ;
 адэжндэсз сэла (чорва) шї фінда преа-
 фірвїнте іар Французэла кам флжмнд: Ма
 іої! зїсз ел, ан сэпз є варэ мэлатэ.

Онорарїэ пентрэ кэ рцї скрісе.
 Історїкэ Гївон прїїмі пентрэ „Історїа Ро-
 мїї ан шасе томэрі 8000 фэнциї стера.
 (апроапе ла 80,000 Фл. ар.) Робертсон
 пентрэ „Історїа асі Карол V“ 4500 шї
 пентрэ „Історїа Амерїчїї“ 3000 фэнциї стр.
 Хэмболдт пентрэ „Кзлэторїале ан Аме-

ріка“ 4000 фэнциї стера. шї Шатовріан
 150,000 франчї пентрэ єдїцїа чела ноэз
 а оперїлор сале. Валтер Скот че аэ прїї-
 мїт пентрэ скріерїле сале! Сїнгэр кжці-
 гэла дела єдїцїа чела маї ноэз єсе ла 100,000
 фэнциї стераїнг. Апої іатэ кз ценїї де
 ачєцїа ан цэріле лор н'аэ де асэ лэпта
 кэ фоамеа шї голэтатаеа фіїнда сіміцї. . . .

Sententii alese.

Дэпэ пэтере нїмїк нэ єсте аша ан-
 налт прекм стэпжїнеа єї.

Jean Paul.

Адеврэла є ка роаа черїэлабї, ка сз'а
 цінем кэрат, треэе сз'а спрїжонїам ан-
 тр'эн вас кэрат.

Lafontaine.

Тэкэста жэлаэїре, єсте адеврата бор-
 бїре а прїетїнеї.

Rousseau.

А те фєрі де лаэдаэ, ансемнеаэз а вої
 сз фії лээдаат де доэз орї.

De la Rochefoucauld.

Дакэ борбїреа мэлатэ, некэроматэ шї іэте
 ар фі эн семн де анцелепчэне, атэнчї ржн-
 дэреїле ар фі маї анцелепте де кэт ної.

Nicostratus.

Ан зїса де асэзэ прїетїнїа нэ єсте кэ
 мэлат маї мэлат, дїкэт эн фїлїэ де мїсе-
 ріе кэ савжеє шї кэ савжеє ампрэсмэтатае.
 Lamatsch.

Че є кжцігат рээ, рээ сз шї прде.
 Honorius.

Сз аз афарэ ан прїв. тїпорафіа асі Іоанн Гэтте.